

Disposicions generals – Instruccions

INSTRUCCIÓ del gerent municipal de 10 de novembre de 2023 per a l'adopció de mesures per promoure i fer efectiu el Pla Endreça en els edificis, equipaments municipals i elements annexes dels edificis a l'espai públic.

Preàmbul

Barcelona és i ha estat tradicionalment, una de les ciutats millors valorades per a viure-hi. Els seus carrers i les seves places són l'espai de trobada de la ciutadania, l'escenari de la vida social i cultural; és on s'impulsa l'economia amb els comerços de proximitat i es dona la benvinguda a aquelles persones que venen a la ciutat a treballar o ens visiten.

L'Art. 4 de la Carta de Ciutadania, Carta de Drets i Deures de Barcelona diu que "Totes les persones tenen dret a trobar a la ciutat de Barcelona les condicions socials, econòmiques, polítiques, culturals, ambientals i d'accessibilitat universal per viure-hi dignament".

En la mateixa línia l'*Ordenança de mesures per fomentar i garantir la convivència ciutadana a l'espai públic de Barcelona* té per objecte "preservar l'espai públic com a lloc de convivència i civisme". Aquesta preservació de l'espai públic es basa, d'una banda, en el reconeixement del dret de tothom a trobar-hi les condicions per a la seva realització personal, política, social, amb les condicions ambientals òptimes, la qual cosa comporta assumir també els deures de la solidaritat, el respecte mutu i la tolerància. En concret, l'esmentada ordenança regula al seu capítol Segon del Títol II, la degradació visual de l'entorn urbà i, es fonamenta, en el dret a gaudir del paisatge urbà de la ciutat, que és indissociable del deure correlatiu de mantenir-lo en condicions de neteja, polidesa i ornat.

Així mateix, estan vigents altres ordenances, com l'*Ordenança municipal d'usos del paisatge urbà*, l'*Ordenança sobre l'ús de vies i els espais públics de Barcelona* i l'*Ordenança municipal de medi ambient de Barcelona*, que són eines per garantir la qualitat de vida de les persones i l'espai públic.

En els darrers anys, i amb major incidència en l'escenari post-covid, l'espai públic de Barcelona està canviant, han aparegut nous usos i s'ha intensificat l'ús d'algunes zones. A més l'espai públic es veu impactat per activitats inadequades i conductes incíviques.

En aquest context el Pla Endreça és la resposta integral, transversal i coordinada de l'Ajuntament per aconseguir garantir la qualitat en l'espai públic de la ciutat. Un esforç que impulsa l'organització municipal i ha d'esdevenir comú amb la ciutadania, les associacions i entitats, els sectors econòmics i també les persones que visiten la ciutat.

Avançar en la corresponsabilitat és clau per fer de l'espai públic de la Barcelona un espai de qualitat per a totes i tots.

L'endrega de la ciutat és una de les principals prioritats del mandat, parteix d'un enfocament holístic, i com a tal, cerca:

- ✓ Fer partícips a tots els actors implicats, tant els agents interns com els agents externs per a treballar coordinadament.
- ✓ Actuar de manera proactiva i reactiva avançant-se i donant resposta a les necessitats de la ciutadania.
- ✓ Concentrar els esforços en els emplaçaments de la ciutat que més necessitin millorar la seva qualitat.

El Pla engloba des del disseny (repensant els espais, recuperant l'ordre i posant el focus en elements que tinguin en compte el seu futur manteniment), al manteniment (planificació que permeti intensificar les reparacions i la resposta ràpida), l'autoritat pública (la lluita contra l'incivisme i fomentar la inspecció per a recuperar l'ordre de l'espai públic) i la corresponsabilitat (implicació activa de la ciutadania).

Tenint present que l'Ajuntament és el responsable directe i exclusiu pel que fa a les seves dependències i als serveis municipals, aquesta instrucció es focalitza en l'eix de serveis urbans, concretament en allò relatiu a prioritzar el manteniment i conservació adequada dels elements exteriors dels edificis, equipaments municipals i altres elements pertanyents als edificis i que es troben a l'espai públic.

En aquest sentit, estableix l'obligació per a tots els operadors municipals de disposar, de forma recurrent, d'accions de manteniment dels elements exteriors dels edificis que afecten a la qualitat de l'espai públic, principalment pel que fa a manifestacions que puguin provocar degradació visual, com les expressions gràfiques o elements trencats o en mal estat.

La instrucció comprèn el preàmbul i set apartats.

Per tot això, a proposta de la Gerència de Recursos i Transformació Digital, i en ús de les facultats conferides per l'article 5.1 b) la Regulació per la qual s'ordenen els documents municipals que incideixen sobre la interpretació i l'aplicació de les normes i de creació del Registre Municipal d'Instruccions i Circulars, la Gerència Municipal resol aprovar:

Instrucció per a l'adopció de mesures per promoure i fer efectiu el Pla Endrega en els edificis, equipaments municipals i elements annexes dels edificis a l'espai públic.

A. Objecte i finalitat

Aquesta instrucció té per objecte establir les mesures adreçades al manteniment i conservació adequats dels elements exteriors d'edificis i equipaments municipals, així com dels elements annexes d'aquests edificis a l'espai públic, per garantir l'ús i gaudi de la ciutadania en unes condicions òptimes de manteniment i neteja.

B. Àmbit objectiu

Formen part de l'àmbit objectiu de la instrucció el conjunt de mesures per la intensificació del manteniment, la neteja i la conservació adequats a implementar respecte **als elements exteriors** d'edificis municipals, equipaments de gestió municipal i els elements annexes als edificis i equipaments i que es troben a l'espai públic.

Queden inclosos en la definició d'elements annexes als edificis i equipaments i que es troben a l'espai públic: les baranes, les sortides de ventilació de pàrquings, els edicles, les rampes, els elements de protecció d'entrades subterrànies, les pèrgoles, les edificacions auxiliars de seguretat, les caixes generals de protecció, la senyalització, les banderes i altres elements anàlegs.

L'àmbit prioritari i obligatori d'actuació que comprèn l'aplicació d'aquesta instrucció inclou aquells edificis i equipaments municipals que compleixen totes les condicions següents:

- Que siguin de propietat municipal.
- Que es faci una gestió directa del manteniment de l'envolvent de la façana.
- Que no formin part de comunitats de propietaris, edificis multipropietat o situacions anàlogues.
- Que no estiguin llogats o cedits a altres entitats o organismes amb els quals es tinguin contractes, convenis o altres vinculacions vigents.

A títol enunciatiu i no limitatiu, s'indiquen les tipologies d'equipaments, segons els seu que es consideren incloses, en la seva majoria, sota les condicions indicades:

- Cases Consistorials
- Seus de Districte
- Edificis Administratius
- Unitats Territorials de la Guàrdia Urbana
- Parcs de bombers
- Biblioteques
- Centres Cívics
- Centres Culturals
- Museus
- Mercats
- Centres Esportius
- Residències de Gent Gran

- Habitatges col·lectius
- Centres de treball de Parcs i Jardins

Queden exclosos els edificis que, tot i complir amb les condicions indicades anteriorment hagin de ser objecte de grans obres de rehabilitació o d'altra naturalesa que estiguin programades o bé que sigui previsible que s'executin durant els propers 4 anys.

La resta de casos queden subjectes a la realització d'estudis particularitzats sobre la seva situació i les possibilitats d'actuació.

En qualsevol cas, es vetllarà per la recollida d'informació sobre l'estat actual de tots els edificis i equipaments municipals independentment de la seva situació i també per la promoció de les accions que siguin necessàries dintre de les possibilitats d'acció en cada cas.

C. Àmbit subjectiu

Les disposicions d'aquesta instrucció són aplicables a l'Ajuntament de Barcelona i a totes les seves entitats dependents (organismes autònoms, entitats públiques empresarials i societats mercantils íntegrament municipals) i a aquelles entitats o empreses que gestionin equipaments o serveis municipals amb qualsevol de les formes de gestió indirecta previstes a la normativa vigent.

D. Mesures d'anàlisi i actuació

Des de l'entrada en vigor de la present instrucció, la unitat responsable del manteniment dels edificis de cada gerència sectorial, gerència territorial (districte) o ens depenent haurà d'adoptar les següents mesures per als edificis o equipaments municipals objecte de la instrucció:

I. Realització d'una auditoria de l'estat de manteniment, neteja i conservació

L'auditoria es podrà dur a terme amb mitjans propis i/o externs i haurà de contenir, com a mínim el següent:

- a) Valoració de l'estat de paraments de façana, accessos, portes, finestres, vidres, persianes, senyalització, elements d'instal·lacions, baranes, tancaments i panys, així com altres elements presents a l'espai públic relacionats amb el servei.
- b) Definició i prioritització d'actuacions indicant:
 - Si cal actuar o no i, en aquest darrer cas, indicar-ne el motiu
 - Nivell de prioritat

A l'Annex I de la present instrucció s'indica el contingut de cada apartat. La DS d'Edificis Municipals facilitarà un arxiu model editable per la entrega normalitzada de dades.

S'entregarà un arxiu per cada àmbit de gestió (gerència sectorial, gerència territorial (districte) o ens depenent).

El resultat de l'auditoria haurà de ser remès abans del 31 de març de 2024 a la DS d'Edificis Municipals.

En el cas de que s'incorpori un nou edifici o equipament municipal, s'hauran de facilitar les dades de l'auditoria quan aquest es rebi.

II. **Elaboració d'un Pla Anual amb les mesures necessàries per a garantir de forma recurrent el manteniment, la neteja i la seva conservació**

Per a tots els edificis objecte de l'auditoria anterior s'haurà d'elaborar un Pla Anual amb el següent contingut, per a cadascuna de les propostes d'actuació indicades a l'apartat b) de l'auditoria:

- a) Breu descripció de l'actuació
- b) Periodicitat de l'actuació
- c) Eina de gestió contractual
- d) Pressupost estimat
- e) Estat
- f) Data d'inici
- g) Data de finalització

A l'annex II de la present instrucció s'indica el contingut de cada apartat. La DS d'Edificis Municipals facilitarà un arxiu model editable per la entrega normalitzada de dades. S'entregarà un arxiu per cada àmbit de gestió (gerència sectorial, gerència territorial (districte) o ens depenent).

La primera versió del pla haurà de ser remesa abans del 30 de juny de 2024 a la DS d'Edificis Municipals. Posteriorment, s'hauran d'entregar les revisions del mateix cada 6 mesos o abans, si s'escau, en el cas de noves incorporacions d'edificis o equipaments municipals a mantenir o altres situacions que ho requereixin.

E. Entrada en vigor, inscripció i publicació

Aquesta instrucció entra en vigor a l'endemà de la seva publicació a la Gasetta Municipal.

Així mateix, la instrucció s'ha d'inscriure en el Registre Municipal d'Instruccions i Circulars i publicar-la a la Gasetta Municipal.

Annex I: Contingut i format de l'auditoria de l'estat de manteniment, neteja i conservació

La DS d'Edificis Municipals facilitarà un arxiu model editable en format .xlsx per la entrega normalitzada de dades. A més d'aquest Excel, s'hauran d'entregar les fotografies realitzades durant l'auditoria. Es crearà una carpeta d'arxius per cada edifici que portarà com a nom el codi identificador de l'edifici. Totes les fotografies es guardaran en la carpeta que li correspongui en funció de l'edifici al que fan referència.

A continuació s'indiquen els camps inclosos a la pestanya "AUDITORIA" de l'arxiu model així com els seus criteris d'emplenament. Es crearà una única fila d'informació per cada edifici i per cadascun s'indicarà:

- **Codi identificador de l'edifici:** indicar un codi únic per identificar cada edifici o equipament municipal, en el cas dels edificis assignats a gerències sectorials i gerències territorials (districtes) s'ha d'informar el codi identificador de l'edifici que s'utilitza al software de gestió d'actius. En la resta de casos, informar el codi BIM (Bé Immobile Municipal).
- **Descripció de l'edifici:** Indicar nom descriptiu de l'edifici o equipament municipal. En el cas dels edificis assignats a gerències sectorials i gerències territorials (districtes) s'ha d'informar la descripció de l'edifici que s'utilitza al software de gestió d'actius.
- **Adreça normalitzada:** indicar els paràmetres de l'adreça normalitzada (consultar el Portal d'Informació Urbanística.

<https://ajuntament.barcelona.cat/informaciourbanistica/cerca/ca/>) en els següents camps:

- **Tipus via**
- **Via**
- **Número**
- **Barri:** Indicar el nom del barri
- **Districte:** S'emplenarà automàticament quan s'empleni el camp del barri
- **Tipologia funcional:** Aquest camp s'emplenarà automàticament en funció del valor indicat al següent camp de subtipologia funcional. Els valors possibles són:
 - Biblioteques
 - Centres culturals
 - Centres logístics
 - Complex esportiu municipal
 - Instal. Esportives exteriors

- Ludoteca i casal infantil
- Mercats
- Oficines centrals
- Oficines tec-administratives
- Patrimoni
- Piscina
- Residencial
- Seguretat i prevenció
- Serveis socials
- Altres edificis variis
- **Subtipologia funcional:** A escollir entre algun dels valors finals següents, en funció de l'ús més representatiu de l'edifici:
 - Biblioteques
 - Biblioteques
 - Centres culturals
 - Associacions de veïns
 - Ateneus de fabricació
 - Casals de barri
 - Casals de gent gran
 - Centres cívics
 - Centres culturals
 - Centres formatius
 - Espais joves
 - Espectacles
 - Locals entitats i associacions
 - Centres logístics
 - Abocadors espais exteriors
 - Centres de treball Parcs i Jardins

- Complex esportiu municipal
 - Complex esportiu municipal
- Instal. Esportives exteriors
 - Petanques, bitlles
 - Pistes esportives
- Ludoteca i casal infantil
 - Casals infantils
 - Ludoteques
- Mercats
 - Mercats
- Oficines centrals
 - Cases consistorials
 - Seus districte
- Oficines tec-administratives
 - Arxius
 - Edificis administratius
 - Edificis o locals buits
 - OAC
- Patrimoni
 - Hivernacles umbracles
 - Palauet Albéniz
- Piscina
 - Piscina
- Residencial
 - Casa colònies
 - Habitatges col·lectius
 - Residència gent gran

- Seguretat i prevenció
 - Aparcaments
 - Centres de control i comandament
 - Cuida d'animals
 - Edificis administratius ús intensiu
 - Parcs de bombers
 - Unitats territorials
 - Varis
 - Vestidors centralitzats
- Serveis socials
 - Banc d'aliments
 - Menjador social
 - Serveis socials
- Altres edificis varis
 - Centre d'acollida d'animals de companyia
 - Edificis o locals buits
 - Guinguetes
 - Horts urbans
 - Lavabos, urinaris públics
 - Magatzems, centres logístics , inst. Manteniment
 - Varis
- **Data d'inspecció:** data en la que es realitza la visita d'avaluació en format DD/MM/AAAA
- **Nivell de Brutícia:** valoració del nivell de brutícia general de la façana sense tenir en compte les pintades. S'ha de valorar la presència de negror, humitats, regalims, taques, eflorescències, esquerdes, fissures, escrostonaments, escatats, oxidacions, orins, etc. Es classifica en:
 - 1- Baix
 - 2- Mitjà

- 3- Alt
- **Categoria brutícia:** Indicar tipus de brutícia existent, per exemple, negror, humitats, regalims, taques, eflorescències, esquerdes, fissures, escrostonaments, escatats, oxidacions, orins, etc. Indicar tots aquells tipus que estiguin presents.
- **Nivell d'incidència de pintades:** indicar entre els valors possible l'estat general pel que fa a presència de pintades en tots els elements de façana
 - 0- No existeixen pintades
 - 1- Baix
 - 2- Mitjà
 - 3- Alt
- **Pintades en paraments:**
 - **Existeixen pintades en paraments?:** Sí/No
 - **Tipus de paraments:** indicar breument tipus de suport: per exemple, arrebossat, carreus, aplacat de pedra, maó, fenòlic, perfil·laria metàl·lica, panell sandvitx, etc. Indicar totes les tipologies presents a la/es façana/es.
 - **Superfície pintada (m²) [Paraments]:** indicar la superfície aproximada del contorn de les pintades presents als paraments.
 - **Tipus de pintades [Paraments]:** indicar tipus de pintura, per exemple, aerosol, guix, retolador, pintura plàstica, etc.
 - **Comentaris [Paraments]:** observacions addicionals sobre els paraments per complementar la informació dels apartats anteriors.
- **Pintades en vidres:**
 - **Existeixen pintades en vidres?:** Sí/No
 - **Superfície pintada (m²) [Vidres]:** indicar la superfície aproximada del contorn de les pintades presents als vidres.
 - **Tipus de pintades [Vidres]:** indicar tipus de pintura, per exemple, àcid, aerosol, guix, retolador, pintura plàstica, etc.
 - **Comentaris [Vidres]:** observacions addicionals sobre els vidres per complementar la informació dels apartats anteriors.
- **Pintades en altres superfícies:** per exemple, portes, persianes, rètols, senyalitzacions, quadres d'instal·lacions, etc. En general, tot allò que no siguin ni paraments ni vidres.
 - **Existeixen pintades en altres superfícies?:** Sí/No

- **Superfície pintada (m²) [Altres]:** indicar la superfície aproximada del contorn de les pintades presents als vidres.
- **Tipus de pintades [Altres]:** indicar tipus de pintura, per exemple, àcid, aerosol, guix, retolador, pintura plàstica, etc.
- **Comentaris [Altres]:** observacions addicionals sobre els vidres per complementar la informació dels apartats anteriors.
- **Ubicació de les fotografies:** S'informarà de l'enllaç de la carpeta d'ubicació de les fotografies de cada edifici o equipament municipal. Com a mínim, s'aportaran les següents:
 - Fotografia General del parament de façana.
 - Fotografia de detall de cadascuna de les incidències detectades.
- **Requereix actuació?:** Sí/No.
- **Motiu:** En cas de que es determini que no es requereix actuació, indicar-ne el motiu. Per exemple, no existeixen incidències i es tracta d'un edifici nou, es tracta d'un edifici que serà objecte de rehabilitació integral que inclogui façanes a curt termini, etc.
- **Nivell de prioritat:**
 - 1- Baix: Actuació a llarg termini, en 1 any o més.
 - 2- Mitjà: Actuació a mig termini, entre 1 mes i 1 any.
 - 3- Alt: Actuació immediata, en menys de 1 mes.

Annex II: Contingut i format del pla Anual amb les mesures necessàries per a garantir de forma recurrent el manteniment, neteja i conservació

La DS d'Edificis Municipals facilitarà un arxiu model editable en format .xlsx per la entrega normalitzada de dades.

A continuació s'indiquen els camps inclosos a la pestanya "PLA ACCIÓ" de l'arxiu model així com els seus criteris d'emplenament. Es crearà una única filera d'informació per cada actuació, per tant, pot existir més d'una fila amb el mateix codi d'edifici.

- **Codi identificador de l'edifici:** Indicar el mateix codi identificar que s'ha fet servir a la pestanya "AUDITORIA"
- **Descripció de l'edifici:** Aquest cap s'emplenarà de manera automàtica amb el valor assignat a la pestanya "AUDITORIA" per al codi d'edifici indicat.
- **Breu descripció de l'actuació:** Descriure breument la naturalesa de la intervenció, per exemple, obres de rehabilitació de façana, pintat de superfícies afectades, neteja amb raig de sorra de la pedra, etc.
- **Periodicitat:** Indicar si es tracta d'una actuació puntual o bé si es farà cada 3 mesos, cada any, cada 5 anys, etc.
- **Tipus de contracte:** Indicat tipologia de contracte amb el qual s'executarà l'actuació:
 - Contracte centralitzat
 - Contracte menor de serveis
 - Contracte menor d'obres
 - Contracte obert de serveis
 - Contracte obert d'obres
 - Altres
- **Número de contracte:** indicar el número de contracte amb el qual s'executarà l'actuació. Si encara no es disposa de número de contracte, per actuacions planificades, indicar "Pendent".
- **Pressupost total estimat:** Suma automàtica de les cinc columnes següents
- **Pressupost estimat 2023:** Indicar import total amb IVA per a l'exercici pressupostari 2023
- **Pressupost estimat 2024:** Indicar import total amb IVA per a l'exercici pressupostari 2024

- **Pressupost estimat 2025:** Indicar import total amb IVA per a l'exercici pressupostari 2025
- **Pressupost estimat 2026:** Indicar import total amb IVA per a l'exercici pressupostari 2026
- **Pressupost estimat 2027:** Indicar import total amb IVA per a l'exercici pressupostari 2027
- **Estat:** escollir un dels valors predeterminats per cada actuació:
 - Planificada
 - En curs
 - Aturada
 - Executada
- **Data d'inici:** previsió de data d'inici de l'actuació, en format DD/MM/AAAA
- **Data de finalització:** previsió de data de finalització de l'actuació, en format DD/MM/AAAA. Si es tracta d'una actuació de manteniment preventiu o neteja programada que s'ha de mantenir en el temps, indicar "Indefinit".
- **Observacions:** camp lliure de text per informar el que es consideri necessari que no es pugui indicar en els camps anteriors.